

Cuvântarea D-lui. Ministru VICTOR IAMANDI asupra
comemorării unirii Ardealului cu vechiul Regat - rostită
la Radio, în numele guvernului.-

281

Se comemorează astăzi șase sprezece ani de la unirea Ardealului, a Banatului și a celorlalte ținuturi românești de peste Carpați cu Regatul liber.-

Ziua aceasta însă nu este și nu poate fi numai sărbătorirea unui mare act istoric de pe urma căruia idealurile milenare ale poporului român au căpătat, pentru totdeauna, o completă și definitivă realizare.-

În împrejurările actuale când glasuri revizioniste și revanșarde, se aud din anumite locuri, - amintirea răsunătorului eveniment de la 1 Decembrie 1918 constituie, mai ales, prilejul unei impunătoare manifestațiuni de indestructibilă solidaritate națională și de fermă proclamare a drepturilor etnice și istorice pe al căror temelie imprescriptibil s'a clădit pentru vece unitatea statului român.-

Dacă, vicisitudinile veacurilor și vitregia implacabilă a condițiunilor în care poporul nostru a fost nevoit să trăiască în decursul timpurilor, l'a ținut, până în pragul celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, departe de orice viață liberă și de sine stătătoare, în schimb, prin eroismul, prin tenacitatea și prin superioritatea rasei căreia îi aparținem, am știut să ne păstrăm neatins patrimoniul de virtuți naționale, pentruca, în ceasul de supremă decizie, să izbutim, cu prețul eforturilor și al jefurilor comune, să zmulgem adversităților împlinirea destinelor noastre istorice.-

./.

Căzută la ora 22. - 22.20
Luna XI
Cronica

În mai puțin de o sută de ani, poporul român a parcurs vertiginos etapele unei ascensiuni a cărei valoare simbolică cu greu ar putea găsi echivalente în rândul celorlalte neamuri.-

De la două principate răzlețe și robite, fără posibilitate de a se împărtăși de la binefacerile progresului, de la provincii încătușate în lanțurile grele ale stăpânirilor străine, de la regimurile sociale și politice ale unui feudalism care se menținea anacronic și absurd, în plină epocă de triumf a ideilor de libertate și egalitate, am ajuns, prin succesiunea firească a evenimentelor pe care am știut, de multe ori, să le determinăm singuri, și, întotdeauna, să le dominăm cu acel simțământ de adâncă pătrundere ce caracterizează popoarele de elită - să fim astăzi uniți pentru de apurarea sub cutele unui steag care întrupează nu numai îndelungatul martiraj al sbuciumului nostru milenar dar și certitudinea ineluctabilă a înaltei misiuni civilizatoare și de pace ce ne revine în acest colț al Europei.-

Revoluția de deșteptare de la 1848, preluđu al unirei de la 1859 și a războiului pentru independență, Regatul și organizarea statului în cadrul concepțiunilor moderne, rezolvarea treptată a tuturor problemelor politice, economice și sociale, pregătirea forțelor interne, ca punct esențial de sprijin pentru apărarea și realizarea aspirațiunilor legitime ale întregului neam, acțiunea ~~intelectuale~~ *intensă și crearea de valori spirituale* fixate în liniile solide ale specificului românesc, toate acestea, realizate numai în cursul a câtorva decenii aici în țara liberă - se înfățișează în procesul istoric al

al înfăptuirii unității noastre naționale, tot așa de impunătoare prin valoarea lor ireductibilă, ca și suferințele fără număr ~~ale~~ fraților robiți, ca și rezistența dârză și neînfrântă a ardelenilor, cari au știut printr'o îndărătnică și impresionantă operă de cultură, în care s'au cristalizat ~~într-o~~ origina și continuitatea noastră etnică pe acest teritoriu - să se păstreze intacte și nepângărite până în clipa când izbăvirea noastră totală trebuia să sune.-

A fost, întotdeauna și fără întrerupere, o puternică mișcare a românismului.-

Viața noastră națională ~~de~~ pretutindeni s'a dezvoltat într'un ritm de unitate care a făcut posibilă acea desfășurare tumultoasă de energie colectivă care ne-a dus la triumful final al aspirațiilor și al drepturilor ce le aveam.-

Dacă evenimentele tragice dela 1914 au pus pe planul marilor transformări istorice și rezolvarea unității politice a poporului ^{nostru} care, în secolul trecut, fusese în neputință de a se folosi de aplicarea ~~prin~~ principiului naționalităților, dacă aceste împrejurări au condiționat și au ajutat într'o largă măsură îndeplinirea țelurilor noastre naționale - și în această privință suntem obligați la veșnică grațitudine marilor noștri aliați și'n primul rând Franței nemuritoare - credem că ne găsim pe linia limpede a adevărului necontestat dacă afirmăm că România mare nu a ~~refuzat~~ rezultat numai din înlănțuirea întâmplătoare a unor circumstanțe internaționale favorabile, ci ea, este, mai cu seamă, opera sacrificiilor unui popor eroic și martir, care în hotărâtoarea oră a dramaticului său destin, a avut conducători care s'au identificat întru

./.

totul cu marile și permanentele sale interese.-

Negreșit, războiul nostru ca orice război a fost un act colectiv săvârșit de întregul popor, de jefurile sângeroase ale tuturor, de eroismul armatei noastre naționale de contribuția pe care orice cetățean a dat'o marei sfortări, sub orice formă.-

Au triumfat, firește, calitățile rasei noastre, au biruit virtuțile sufletului național, s'a înălțat vrednicia obștească a poporului român.-

Aceasta e sigur.-

Dar războiul nostru ca și orice alt act istoric a fost ^{și} opera conducătorilor.-

Niciodată acțiunea diriguitorilor de popoare nu se simte mai intens și nu are o însemnătate mai elocventă decât atunci când e vorba de soarta unui stat, de înfăptuirile idealurilor sale, de apărarea intereselor superioare pe care le are.-

A fi în acord cu instinctul istoric al nației, a avea simțul de intuiție străbătător de realități, a avea ^{nemestec} prezentă, în minte și în suflet, integralitatea idealurilor unui popor, a avea viziunea profetică al senzului adânc al prefacerilor istorice, a dovedi intranșigenta necesară față de încercările de diversiune care, mai ales, în împrejurări grave, se produc mai numeroase, a păstra echilibrul și a ști să arunci în cumpăna istoriei, la timp, decisiunea supremă - iată marile îndatoriri ale conducătorilor de state, îndrumători rezponsabili ai neamurilor.-

La 1916, conducătorii României au văzut bine lucrurile,

au ținut în respect pe acei cari voiau să ne îndrumeze pe căi străine intereselor noastre, și au luat hotărârea care trebuia să ne ducă la izbândă și la glorie.-

In fruntea acestora stau figurile luminoase ale Marelui Rege și Ferdinand I, și strălucitului său sfetnic Ion I.C. Brătianu.-

Ei au stăpânit epoca primejdioasă a neutralității, ei au obținut recunoașterea drepturilor integrale ale neamului printr'un tratat de alianță, ~~șușușu~~ ei au declarat războiul, ei au suportat cu demnitate greutățile dureroase ale desfășurării marelui bătălii, ei au pregătit și au obținut biruința răsunătoare din vara lui 1917, ei au suferit teroarea inamicului în vremea dezorganizării armatei rusești, așteptând cu încredere neclintită sfârșitul marelui război care ~~trebuia~~ să le confirme prevederile și să le dea recunoașterea meritelor incontestabile de creatori ai României mari.-

Acei care tăgăduiesc conducătorilor rolul stăpânirii evenimentelor și a înfăptuirilor de mari acte istorice, punând totul în sarcina ~~și a~~ timpului - se găsesc alătura de judecata obiectivă și alătura de legile care stăpânesc dezvoltarea vieții popoarelor.-

~~Niciodată~~ Niciodată timpul singur nu transformă salutar societățile, nu realizează reformele creatoare interne, nu face și nu diriguiește războaiele menite să înfăptuiască destinele naționale ale popoarelor.-

Timpul trebuie să aibă oamenii care să-l înțeleagă, să-i simtă indicațiile, să-l pună în acord cu mijloacele

înțelepciune a conducătorilor vechiului regat, care, la 27 August 1916, au pornit războiul de dezrobire.-

Regele Ferdinand I și Ion I.C.Brătianu ca și ~~toti~~ toti
acei care i'au secondat în marea epopee națională, cu drept
cuvânt, au binemeritat de la patria noastră vesnică.-

Fie ca mărețta operă pe care am primit'o ca moștenire, să găsească în spiritul nostru de solidaritate, de abnegație, de muncă și de statornică înțelegere a îndatoririlor ce ni se impun, pe aceste vremuri de imense greutăți și de tulburătoare îngrijorări, ~~reale~~ ^{garanția unei reale, definitive} și neîntârziată consolidări.-

Fie ca această zi, amintitoare a vredniciei poporului nostru și a conducătorilor pe care i-a avut în ceasul de împlinire a marilor sale destine naționale - să ne dea tuturorora imboldul sufletesc necesar pentruca, în slujba țării și a M. Sale Regelui Carol al II-lea, strălucitul continuator al tradițiilor glorioase a Celor doi Regi întemeietori de stat și desrobitori de neam - să putem asigura, peste veacuri, viitorul de prosperitate și de înălțare la care România are dreptul.-